

Ministerstwo Spraw Wojskowy
(Sztab Generalny)
Wydz. Org., Ref. Pr. Obc.
Nr. 4386/II
4536/II

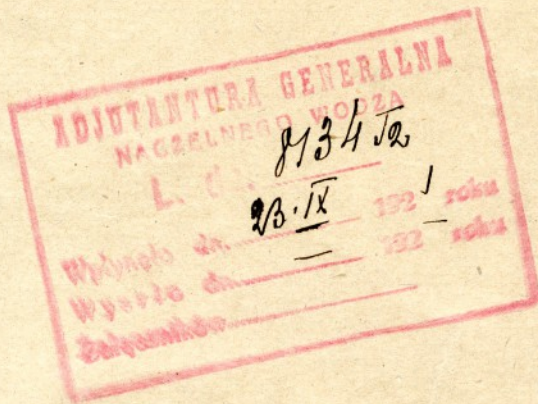
Warszawa dn. 20. IX. 21 r.

8134 J₂

Red

Do
Adjutantury Generalnej
Referat Prasowy

Przesyła się przy niniejszym do wiadomości komunikaty
prasowe z Rygi z dn. 14 i 15 września b.r.

h. Libeufybt

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

KOMUNIKAT PRASOWY

z dn. 14.IX.21 r.

Z Helsingforsu donoszą, że 75.000 klgr. zboża posła-
nego przez Finlandję dla głodnych w Rosji władze sowieckie wysłały na Murman
dwa oddziały czerwonej armji. Amerykańska adm. pom. wysyła przez Rygę dla głod-
nych w Rosji 6.000.000 i przez Estonję 8.000.000 pud. produktów. Z Moskwy dono-
szą o działalności amer. adm. pom. Komisja pomocy potrzebuje miesięcznie 16-20
pociągów po 26 wagony każdy: do głodzących gubernji wyjechało kilku członków
komisji. Przedstawiciel komisji Sender uda się z Bukaresztu do Noworosyjska
celem utworzenia pomocniczej placówki koło Czarnego morza. Celem wyżyśpieszenia
dostawy produktów do miast Nadwołżańskich ma być wykorzystany kanał Maryński
. Z Rygi wysłano pierwsze 50 wagonów z produktami. Komisja daje agencji Rosta
możność zebrania wyczerpujących informacji o swej działalności. W.C.Z.K. ogło-
siło komunikat o reszcie członków Wszechrosyjskiego komitetu pomocy głodnym
i o wynikach śledztwa, które rzekomo wykryło szereg dokumentów óswiadczających
wyrażnie o działalności politycznej komitetu, jego pracowników i osób pozo-
stających z nim kontakcie. Specjalny komitet pomocy głodnym wyłoniony z rosyj-
skiego towarzystwa na Łotwie powziął rezolucję przeciwko rozwiązaniu i areszt-
owaniu komitetu pomocy głodnym w Rosji. Równocześnie komitet wyraził pro-
test przeciwko tej organizacji pomocy, którą projektował Nansen na warunkach
zawartych z bolszewikami w Moskwie. Rezolucję komitetu przedłożono kotewskie-
mu czerwonemu Krzyżowi, międzynarodowemu kom. czerw. Krzyża w Genewie oraz ko-
mitetowi pomocy w Paryżu. Na konferencji ekonomicznej państw Bałtyckich 13.IX.
omawiano w dalszym ciągu kwestje unifikacji opłat celnych celem rozstrzygnię-
cia niektórych kwestji. Zostaną wyłoniona specjalne komisje: celna, handlowa,
komunikacyjna. Komisje rozpoczynają pracę po zakończeniu konferencji. Rząd
sowiecki nadesłał propozycję omówienia szeregu kwestji na mającej odbyć się
konferencji państw Bałtyckich z udziałem Rosji Sowieckiej, między innymi: pow-
szechnej konwencji kolejowej, wykorzystanie nowych portów (Libawa), utworzenia

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

87

wolnych portów, uregulowania ruchu pasażerskiego, unormowania opłat eksportowych i importowych. Z Helsingforsu donoszą: W związku z koncentracją wojsk sowieckich na granicy Finlandji minister spr. zagran. Holsti konferował z przedstawicielami sow., co spowodowało wstrzymanie wysyłania wojsk na granicę oraz próbę zredukowania pogranicznych oddziałów czerwonej armji. Z Moskwy donoszą, że rząd sowiecki zezwolił, na eksploatację 3 kopalni węgla dla potrzeb donieckich dróg żelaznych z prawem przyjęcia do udziału prywatnych przedsiębiorstw. Z Moskwy donoszą, że ~~wskazano~~ o założeniu w Saratowie muzeum, w którym będą wystawione djagramy wzory surogatów chleba, rośliny używane zamiast chleba, zdjęcia fotograficzne, broszury i gazety. Z Moskwy donoszą, że w Tiumenji wskutek braku opału miastu grozi pozbawienie światła elektrycznego. Mieszkańcy, którzy chcą korzystać z elektryczności winni dać za każdą lampę arszyn drzewa. W pierwszym półroczu 1921 r. w Rosji dobyto tylko 27 pud. złota zamiast spodziewanych 93, zamiast przewidzianych 6 tys. robotników pracowało tylko 500 chińczyków i 127 aresztantów. Wczoraj przybyła do Rygi eskadra angielska w liczbie 13 statków. Takiej ilości statków wojennych nie widziała Ryga od czasu pobytu Mikołaja II. W dniu 12 września rozpoczęły się w Rydze obrady ekonomiczne pomiędzy Łotwą, Estonją, Litwą i Finlandją. Obrady mają charakter czysto ekonomiczny, są one dalszym ciągiem lipcowej konferencji rewelskiej. Dyplomaci sowieccy starają się wpłynąć na konferencję, aby zaproszono Rosję sowiecką do udziału. W tygodniu bieżącym Mejerowicz wyjeżdża do Letgalji z szeregiem agitacyjnych przemówień. Z powodu rocznicy śmierci Dantego odbyła się w Rydze w dn. 14 września uroczysta akademja w gmachu uniwersytetu, na której oprócz profesorów łotewskich przemawiał poseł włoski Machniro Vivalba. Członek delegacji litewskiej na konferencji ekonomicznej w Rydze Dobkiewicz oświadczył, że główny cel obecnej konferencji jest opracowanie nie wspólnej polityki handlowej. Unja pełna między Łotwą, Estonją i Litwą jest nie do przeprowadzenia narazie z powodu różnych walut w tych państwach i różnej ich wartości. Z Moskwy donoszą o ustaleniu nowych warunków dla pracowników wydzierżawionych prywatnych przedsiębiorstw decydującym czynnikiem ma być wynagrodzenie, które ma za podstawę minimum niezbędne dla przyjęcia. Głównym zadaniem polityki rady związków zawodowych w stosunku do koncesjonerzy i przedsiębiorców prywatnych zabezpieczenie interesów klasowych proletariatu w grani-

cach ogólnej konjunktury politycznej. W Gruzji został założony band narodo-
wy na wzór banków zachodnio-europejskich z gwarancją nietykalności wkładów.
Pisma litewskie "Lietuva", "Laisve", "Lietuvas Ukrainkas" oraz "Lietuvas bal-
szas" wypowiadają się na korzyść przyjęcia projektu Hymansa. Frakcja esde-
ków litewskich protestuje przeciwko pertraktacjom z polakami według projek-
tu Hymansa. Przybyły z Kowna członek delegacji litewskiej do Ligi Narodów
Naruszewicz oświadczył przedstawicielem prasy, że pertraktacje z polakami
nie doszły do skutku wskutek nieprzybycia na czas przedstawiciela litew-
skiego i Hymansa. Liga narodów uważa, że Wilno należy oddać Litwie. Biorąc
jednak pod uwagę odrębność Wileńszczyzny można jej dać pewne ~~swobodę~~ swobody
na wzór kantonów szwajcarskich. W razie osiągnięcia porozumienia na powyż-
szych warunkach Litwa zyskuje Wilno, Kłajpedę. Również można byłoby się spo-
dziewać przeprowadzenia niektórych zmian granicy w rejonach Sejn, (Painska?)
Esdecy litewscy zwrócili się z interpelacją do rządu z projektem Hymansa. Gieł-
da ryska, kursy w rublach łotewskich, 1 dolar 368,100 franków 26,50, 100 marek
niem. 345,100 mar. polsk. 9.

Komunikat prasowy z dn. 15. IX. 21 r.

R Y G A

W drodze z Rygi do Rosji znajduje się 70 wagonów z produktami
amerykańskiego komitetu pomocy, 30 wagonów przybyło już do Moskwy, skąd ode-
ślane będą w dwu kierunkach na Kazań i Samarę. Rosyjski organ "Siegodnia"
w obszernym artykule przedstawia krytyczne położenie Łotwy w ekonomicznym
znaczeniu. Donosi o zwiększeniu się drożyzny jednocześnie z podnoszeniem
się kursu rubla łotewskiego. Urzędowy komunikat łotewski donosi: „że charakter
toczących się narad państw Bałtyckich jest czyste ekonomiczny. Według wiado-
mości z Rosji do Irkutska skierowano 75.000 uciekinierów głodujących gubernji
do Jenisiejska 60 tys., do Tomsku 25 tys., do Altajskiej gub. 39 tys. Łotewska
rada ministrów zatwierdziła ukraińsko-łotewski traktat pokojowy i przekazała
go konstytuancie do ratyfikacji. Nieoficjalne białoruskie antysowieckie przed-
stawicielstwo na Łotwie "Baczowska Czyna" rozwija energiczną działalność

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

wśród ludności białoruskiej w Litgalji. Ostatnio zorganizowane kursy dla nauczycieli w szkołach białoruskich. Przedstawicielstwo to rząd litewski popiera. Marka polska przestaje być notowana na tutejszej giełdzie. Dzisiaj odbyła się uroczystość wręczenia krzyża walecznych konsulowi polskiemu w Rydze przez posła Kamienieckiego w obecności członków poselstwa polskiego w Dynaburgu, członków misji wojskowej, funkcjonariuszy konsulatu polskiego ryckiego i kolonji polskiej w Rydze. Prezydent ministrów Mejerowicz oświadczył, że celem jego podróży do Litgalji, jaką przedsięwzięje w dniu dzisiejszym jest chęć zapoznania się ze stanem szkolnictwa polskiego w Litgalji. Mejerowicz orzekł, że rząd litewski udzielił mniejszości narodowej możności rozwinięcia swego szkolnictwa. W podróży tej towarzyszy prezydentowi ministrów minister oświaty. Prasa litewska wszystkich odcieni politycznych przepelniona artykułami o stosunkach polsko-litewskich. Większość organów występuje ostrze przeciwko prasie polskiej, która jakoby prowadzi kampanję antylitewską. Wszystkie zgodnie podają, że kością niezgody jest stosunek Polski do Litwy w sprawie wileńskiej, szkolwiek rząd litewski wyraził niejednokrotnie swą neutralność w powyższej sprawie. Jednocześnie stwierdzają, że wileńska sprawa nie pozwala wejść na bliższe stosunki z Polską.